

Sygn. akt I PSK 229/21

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa M. L.
przeciwko J. M. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą F. [...] w T.
o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 grudnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt X Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2020 r., oddalił apelację powoda M. L. od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 20 stycznia 2020 r. Wyrokiem tym Sąd Rejonowy oddalił jego powództwo przeciwko J. M., prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą F. [...] w T., o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie przepisów postępowania przez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku, wskazując na brak ustalenia i podania przyczyn, dla których niektórym dowodom odmówiono wiarygodności i mocy dowodowej i pominięto dowody - tj. art. 327¹ § 1 k.p.c., przez niepodanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn pominięcia dowodów powołanych przez powoda w jego apelacji oraz

braku wydania postanowienia o oddaleniu tych wniosków dowodowych, a w szczególności z zapisu cyfrowego z nagrania rozmowy powoda z pozwanym, co uniemożliwia kontrolę wydanego wyroku, przez niepodanie, na jakiej podstawie Sąd drugiej instancji nie podał przyczyn, dla których pominął ten dowód z nagrania i dlaczego odmówił wiarygodności i mocy dowodowej temu dowodowi, co przez niewskazanie podstaw tych ustaleń czyni je dowolnymi i w konsekwencji to uchybienie procesowe miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Skarżący podniósł także zarzut nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.), przez pozbawienie powoda – którego powyższe wnioski dowodowe zostały oddalone i w efekcie zapadł niekorzystny dla niego wyrok - możliwości obrony praw, przez skierowanie sprawy do rozpoznania na posiedzenie niejawne mimo zgłoszenia wniosków dowodowych, a to uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uzasadniając ten wniosek tym, że niniejsza skarga opiera się na arbitralnym i swobodnym potraktowaniu przez Sąd drugiej instancji głównie przepisów postępowania procesowego przez pominięcie dowodu tak istotnego dla wyniku sprawy jak nagrana rozmowa powoda z pozwanym. Wedle skarżącego, w niniejszej sprawie występują dwie nierówne strony procesu - pracodawca oraz pracownik i dlatego pominięcie dowodu z nagrania ich rozmowy jest ogromnie krzywdzące dla pracownika. Dowód ten nie był trudny do przeprowadzenia przez Sąd i nie spowodowałby przewlekłości postępowania. Niedanie szansy na odsłuchanie tej rozmowy na posiedzeniu jawnym z możliwością ustosunkowania się stron, w tym powoda, do jej treści, pozbawiło powoda prawa do sprawiedliwego procesu. Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje na tło całej sprawy i niedające się niczym wytłumaczyć zwracanie przez Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji, w niezrozumiały sposób, uwagi na negatywne zachowanie powoda jako pracownika pozwanego, mimo że sam pozwany /pracodawca/ nie rozwiązał umowy o pracę z powodem w trybie dyscyplinarnym z tak oczywiście ważkich, jak wywodzi to strona pozwana, przyczyn. Dowód z nagrania rozwiewa te wątpliwości. „Dlatego skarga kasacyjna jest tak tutaj bezwzględnie uzasadniona. Tylko uchylenie zaskarżonego wyroku zniweluje to rażące naruszenie prawa”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Biorąc pod uwagę wskazywaną nieważność postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.), należy przypomnieć, że w orzecznictwie jednoznacznie przyjmuje się, że ewentualne uchybienia w zakresie postępowania dowodowego lub pominięcie zgłoszonych przez stronę środków dowodowych, nie powodują nieważności postępowania, a mogą być podstawą zarzutu naruszenia art. 382 lub 381 k.p.c., o ile mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a istniałyby podstawy do przyjęcia skargi do rozpoznania (por.m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 1968 r., I CR 432/67, OSNCP 1969 nr 7-8, poz. 137; z dnia 22 stycznia 1974 r., III CRN 355/73, OSPiKA 1975 nr 3, poz. 66; z dnia 19 listopada 1997 r., I PKN 377/97, OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 445 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., II UKN 121/00, OSNAPiUS 2002 nr 17, poz. 421; z dnia 13 października 2005 r., II PK 116/05, LEX nr 1619726; z dnia 13 stycznia 2016 r., V CZ 82/15, niepubl., i z dnia 17 lipca 2019 r., V CZ 20/19, niepubl.). Strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia możliwości obrony jej praw, a więc gdy znalazła się w sytuacji, która uniemożliwiała, a nie tylko

utrudniła lub ograniczyła, popieranie przed sądem dochodzonych żądań (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1999 r., II UKN 105/99, OSNAPiUS 2000 nr 19, poz. 735). Taki kwalifikowany przypadek nie występuje wówczas, gdy sąd pominię środek dowodowy wskazany przez stronę, uznawszy go za nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 września 2007 r., V CZ 88/07, LEX nr 486003; z dnia 22 stycznia 2009 r., II PZ 38/08, LEX nr 784196 i z dnia 5 sierpnia 2015 r., I UZ 5/15, LEX nr 1786755). W świetle tego jednolitego stanowiska pominięcie zgłoszonego dowodu (nagrania rozmowy przeprowadzonej z pozwanym po dniu 10 listopada 2017 r. na okoliczność, że „powód świadczył pracę w sobotę oraz święta - 1 listopada - oraz że przygotowywał tzw. kwas”) nie może stanowić o nieważności postępowania.

Z kolei oceniając oddalenie przedmiotowego wniosku dowodowego w kategoriach oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16

września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałyby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie I PK 316/13 (LEX nr 1511811), wyraził trafny pogląd, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy

prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13, LEX nr 16460590). Zatem, aby uznać, że wskazywane przez skarżącą dowody mogły mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, niezbędne jest określenie przepisów prawa materialnego, które stanowiły (lub powinny stanowić) podstawę roszczenia zgłoszonego w odwołaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2012 r., I PK 125/12; LEX nr 1675322). Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a skoro ich nie powołano w skardze kasacyjnej, to nie sposób przyjąć, że nawet jeśli w rzeczywistości do naruszenia wskazanych przepisów doszło, to mogło to mieć wpływ na wynik sprawy.

W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, że skarżący przy pomocy zarzutów naruszenia przepisów postępowania powinien zmierzać do wykazania, że wadliwość procedowania przez Sąd drugiej instancji była na tyle istotna, że doprowadziła do błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego będącego podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu. Wynik sprawy bowiem, to jej rozstrzygnięcie, które jest oparte na przepisach prawa materialnego zastosowanych w ramach subsumcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod właściwy przepis. Inaczej rzecz ujmując, zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia. Dlatego powołanie przez skarżącego zarówno w podstawie zaskarżenia, jak i we wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wyłącznie zarzutów procesowych uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły uchybienia o tak znacznym ciężarze gatunkowym, że doprowadziły do wydania nieprawidłowego orzeczenia. Skarżący nie zarzucił w swojej skardze kasacyjnej obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania Sądu odwoławczego, i w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy sugerowane przez niego naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych zarówno w podstawie zaskarżenia, jak

i we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

a.s.